

Секція: Розвиток продуктивних сил ті регіональна економіка

Костянтин Павлов

*Кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна*

ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМ ЕНЕРГООЩАДНОСТІ В МЕЖАХ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ НЕРУХОМОСТІ НА ПРИКЛАДІ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Відомо, що недостатній рівень фінансового забезпечення процесу впровадження енергоефективних заходів в Україні являє собою суттєву проблему для держави, промисловості та бізнесу. Також, дана проблема є актуальною для комунального господарства, будівництва нових споруд, чи реконструкції вже існуючих, адже за умови зменшення рівня споживання енергії, можливо істотно знизити витрати. Основним завданням є пошук надійних джерел залучення інвестиційних ресурсів на реалізацію енергоощадних проектів, оскільки вилучити їх з оборотних коштів для переважної більшості підприємств є майже неможливим.

Основними постачальниками інвестиційних ресурсів на подібні проекти є міжнародні фінансові інститути: організації, що входять до групи Світового банку, такі як: Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Агентство США з міжнародного розвитку, Північна екологічна фінансова корпорація, Північний інвестиційний банк, Німецький державний банк розвитку та Фонд чистих технологій, розподіл ресурсів якого здійснюють уповноважені організації. Практика виділення коштів міжнародними організаціями здійснюється за двома шляхами призначення, а саме на вдосконалення процесу споживання енергії та фінансування проектів по виробництву енергії з відновлювальних джерел. До того ж, відмітимо, що позичальником можуть виступати комунальні установи, приватні організації та муніципалітети. В Україні, на міському рівні енергоощадні програми допомагає реалізовувати ЄБРР і МФК.

Відзначимо, що здійснення економічного аналізу проекту та оцінка витрат за ним є надзвичайно важливими, оскільки помилково визначена сума інвестиційного забезпечення, потрібного для реалізації енергоефективної програми може значно збільшити термін її окупності, а дефіцит фінансів – призвести до зриву термінів, або ж взагалі унеможливить виконання проекту.

Енергоефективні програми поділяють також за терміном їх окупності на: короткострокові (з терміном окупності до 2 років), середньострокові (з терміном окупності від 2 до 5 років) і довгострокові (з терміном окупності від 5 і більше років). Зазначимо, що термін окупності цікавих інвестору ефективних енергоощадних проектів складає не більше 8 років [7].

В Україні, сприяння у питаннях інвестиційної підтримки і фінансово-кредитного забезпечення енергоощадних технологій та заходів забезпечує Державне агентство енергоефективності та енергозбереження. Яке з червня 2016 року відновило фінансування Урядової програми допомоги населенню при утепленні індивідуального житла, а саме найбільш популярного серед населення ОСББ та ЖБК напрямку Урядової програми з енергоефективності - придбання енергоефективних матеріалів та обладнання з частковим відшкодуванням залучених кредитних коштів, оскільки Урядом було прийнято рішення щодо спрямування додаткових 100 млн. грн на допомогу українцям під час утеплення індивідуального житла.

В результаті чого вже на початку 2017 року було відзначено активну участь населення України в Урядовій програмі з енергоефективності. З метою задоволення попиту на програму у державному бюджеті на 2017 рік вже передбачено 893,8 млн. грн. на відшкодування за “теплыми” кредитами, що суттєво більше суми, яку було виділено в попередніх роках [3].

Держенергоефективності проведено активну роботу із органами місцевого самоврядування з метою залучення коштів обласних та місцевих бюджетів на програму утеплення. В результаті чого, на сьогодні вже прийнято 24 обласних, 465 районних та 106 місцевих програм. При цьому відзначимо, що Волинська область займає лідируючі позиції, її показник

станом на лютий 2017 року становить 16,67 млн. грн. кредитних коштів, що було видано на придбання енергоефективного обладнання та матеріалів [3].

Оскільки розробка енергетичної стратегії регіону, орієнтованої на відхід від газової залежності з орієнтуванням на місцеві види палива та здійснення першочергових заходів із енергоощадності дозволяє ставити питання про повну енергетичну незалежність. Диверсифікація джерел не вимагатиме значних капіталовкладень, а здійснене енергозбереження у сфері ЖКГ та ОСББ (термореновація будинків) дозволить вирішити питання масштабного використання альтернативних джерел, економічно обґрунтована частка якої протягом 5 років може бути доведена до 20%. Для міст важливим є коригування їх схем теплопостачання на базі помірно децентралізованого та автономного теплопостачання з використанням нетрадиційних джерел теплової енергії, що, у свою чергу, дозволить удвічі зменшити споживання енергетичних ресурсів.

Від так, на початку 2017 року з метою заміщення природного газу альтернативними видами енергії, підвищення енергоефективності житлового фонду населених пунктів Волині, відшкодування відсотків за кредитами, залученими населенням області на впровадження енергозберігаючих заходів, обласна рада затвердила зміни щодо фінансового забезпечення до Регіональної програми підвищення енергоефективності Волинської області на 2011-2020 роки.

За попередніми розрахунками на заходи, що здійснюватимуться у рамках створення системи високої енергоефективності в 2016 – 2020 роках необхідно близько 700,0 млн гривень. Фінансування заходів здійснюватиметься за рахунок обласного бюджету, а також за рахунок залучених коштів громадян, ОСББ, ЖБК, ЖЕК та інших форм самоорганізації жильців, кредитних коштів банківських установ та інвестиційних коштів (Таб.2).

Впровадження вищезгаданих заходів потребує значних матеріальних та грошових ресурсів. Зважаючи на невисокий рівень реальних доходів та низьку платоспроможність населення, Програмою передбачається залучення

фінансових коштів уповноважених банків та населення, ОСББ, ЖБК, ЖЕК та інших форм самоорганізації жильців шляхом запровадження ефективного механізму стимулювання впровадження енергозберігаючих заходів.

Таблиця 2

Забезпечення Регіональної програми підвищення енергоефективності
Волинської за джерелами фінансування на період 2016-2020 роки:

Джерела фінансування	Обсяг фінансування, тис. грн (2016-2020 рр)	За роками				
		2016	2017	2018	2019	2020
Обласний бюджет	33000	3500,0	5000,0	6500,0	8000,0	10000,0
Місцевий бюджет та інші джерела	223200	24000,0	34000,0	44000,0	54000,0	67200,0

* за офіційними даними з сайту Волинської обласної ради [1].

Даний механізм полягає в тому, що обласний бюджет відшкодовує позичальникам, які отримали кредити на впровадження енергозберігаючих заходів, 25% відсоткової ставки кредитних установ при умові отримання позичальником кредиту за «Державною програмою енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива» та отримання відшкодування з місцевого бюджету (міста, району, села, селища) на суму, що перевищує відшкодування відсоткової ставки з обласного бюджету. Сума відшкодування з обласного бюджету не повинна перевищувати суми відшкодування, отриманої позичальником по кожному кредитному договору на реалізацію Програми з місцевих бюджетів.

На час дії Програмні кредити на енергозбереження можна буде отримувати в уповноважених банківських установах. Відшкодування відсоткових ставок за кредитами на енергозбереження здійснюватиметься на підставі Генерального договору про співробітництво між головним розпорядником коштів обласного бюджету та кредитно-фінансовою установою. В умовах зростання тарифів на паливно-енергетичні ресурси

реалізація заходів Регіональної програми підвищення енергоефективності значно здешевить кредити для населення на впровадження енергоощадних заходів. Що, в свою чергу, стимулюватиме населення області активно залучати кредити банківських установ на впровадження енергозберігаючих заходів в побуті, що в кінцевому результаті призведе до значного зменшення споживання паливно-енергетичних ресурсів [1].

Література

1. Волинська обласна державна адміністрація. Офіційний сайт [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://voladm.gov.ua/>
2. Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки [Текст] : затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 зі змінами і доповненнями.
3. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://saee.gov.ua>.
4. Дієва державна політика енергоефективності – основа модернізації ЖКГ [Текст] : аналітична записка // Громадська експертна рада при Українській частині Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС. – 2011. – С. 19.
5. Енергетична стратегія України на період до 2030 року в галузі енергоефективності та відновлювальних джерел енергії [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://saee.gov.ua/documents/NpdVE.pdf>.
6. Костюк Н.. Можливості залучення фінансових ресурсів для проектів у сфері енергозбереження та екологічних джерел енергії [Електронний ресурс] : Режим доступу : irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.
7. Сахно Є. Ю. Управління механізмами фінансування енергоощадних проектів / Є. Ю. Сахно, Д. В. Маргасов // Вісник Черкаського державного технологічного університету. Сер. : Технічні науки. - 2013. - № 2. - С. 101-110. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchdtu_2013_2_19.
8. Стрішенець О.М. Економічна теорія: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О.М. Стрішенець, Л.В. Єлисеєва, В.І. Ліщук. – Луцьк: СЛУ ім. Лесі Українки, 2014. – 240 с.